

Autocenzura

V jednom z březnových čísel Týdeníku Rozhlas si čtenářka stěžovala na nekorektní vedení rozhovoru s Miroslavem Zikmundem. Znamý cestovatel vyzdvihl vysokou úroveň výuky na prvorepublikových gymnáziích a zmínil se také o výuce klasických jazyků - latiny a řečtiny. Redaktorka však zmanipulovala rozhovor tak, že potlačila hlavní Zikmundovu myšlenku - vysokou úroveň tehdejších gymnázií (jako by šlo jen o latinu a řečtinu).

Podobná manipulace je v našich médiích častá: rozhovor musí vždy vyznít tak, že na tom jsme lépe než před válkou a za „vlády jedné strany“; staromilství se trestá.

Jakýsi vhlad do práce rozhlasových redaktorů poskytují vzpomínky Jana Petránka¹ a kniha rozhovorů Slávy Volného s Richardem Seemanem². Z nich je zřejmá vysoká profesionalita a osobní odvaha rozhlasových zpravodajů a redaktorů. I za „totality“ si redaktori našli způsob, jak se svobodně vyjádřit a najít si cestu k posluchačům. Na dnešních zpravodajských pořadech je znát poplatnost soudobé ideologii; jako by byly stříženy podle jednoho vzoru. Pokud se např. mluví vysoké technické úrovni motocyklů JAWA, musí se to vyvážit kritikou tehdejších poměrů. Redaktori zjevně pracují podle hesla „Čí chléb jíš, toho píseň zpívej!“,

Žijeme opravdu v demokracii?

Řada lidí má o tom pochybnosti. Někteří pochybují o demokracii jako takové.

O principech demokratického státu se lze dočíst v časopise Masarykova demokratického hnutí ČAS³. Je tam citován Masarykův projev z roku 1928, pronesený při desátém výročí vzniku republiky. Demokracie znamená podle Masaryka především mravnost a měla by pronikat celým naším životem - v rodině, ve škole, zaměstnání⁴...

Základem zastupitelské demokracie by měl být parlament, resp. jeho poslanecká sněmovna. Tam by měli poslanci, volení na základě všeobecného hlasovacího práva, reprezentovat vůli občanů, resp. svých voličů. Měli by jednat v první řadě s ohledem na zájmy své země, Mnozí politici a novináři však rozšiřují názor, že politika je „byznys“⁵ a každý poslanec má „kopat za svůj tým“. Pokud se některý poslanec vymkne stranické disciplíně a jedná podle svého svědomí (a poslaneckého slibu), je označován jako přeběhlík či zrádce. Po poslancích se žádá, aby hlasovali podle stanoviska svého stranického klubu⁶. To ve skutečnosti znamená, že mají prosazovat zájmy „šedé ekonomiky“, tzn. sponzorů svých stran. To je kořen korupčního jednání; ryba smrdí od hlavy...

¹ *Na co všechno jsem si ještě vzpomněl*

² *Od totality k demokracii*

³ Ročník 2014, X.-XII. Časopis tiskne Rudolf Valenta, Davle

⁴ Podle jiného Masarykova výroku „demokracie funguje tam, kde existuje ve společnosti silná skupina lidí, kteří si navzájem rozumějí“ (cituji podle paměti).

⁵ Takový názor vyjádřil např. expremiér Nečas

⁶ Při koaličním vládnutí musí každá zúčastněná strana v něčem ustoupit od svého volebního programu; mělo by se to však dít s ohledem na zájem státu, nikoli na zájem jednotlivých stran.

Kořen problémů je však již ve volbách do poslanecké sněmovny, kdy volič dostane do ruky seznam asi tisíce jmen lidí, které nezná⁷. Nemůže se spolehlivě orientovat ani podle volebních programů, které většinou obsahují plané sliby a volič jejich plnění stejně nemůže kontrolovat. Představitelé tzv. „standardních stran“ jsou zpravidla jen herci, za nimiž stojí nějaký vlivný sponzor. Takováto forma vlády se nazývá (pokud se nemýlím) *oligarchie*. Nyní, kdy zvítězilo hnutí ANO v čele s podnikatelem Andrejem Babišem, situace se poněkud změnila. Lidé dávají přednost hnutí, kde se zakladatel a sponzor neskrývá. Zda je to ta správná demokracie, toť otázka.⁸

V době „vlády jedné strany“ byli poslanci navrhováni stranickými organizacemi a formálně voleni. Mezi poslanci byly zastoupeny různé společenské vrstvy - dojičky krav, horníci, vojáci apod.⁹ Podle svědectví mého otce, který jako pracovník Ministerstva financí¹⁰ chodil do parlamentu hájit zájmy státní pokladny, nebylo schvalování zákonů vždy hladké. Poslanci se někdy bouřili a věc musela potom řešit stranická skupina parlamentu. Zdá se, že tento „totalitní parlament“ pracoval lépe než ten dnešní. V oblasti občanskoprávní byla naše legislativa na vysoké úrovni a mnohé zákony ze šedesátých let donedávna ještě platily.

V Davli-Sloupě, 31. března 2015

Jan Matys

⁷ President Zeman nazval naše volby do Poslanecké sněmovny „podvodem na voliče“

⁸ Jinou zvláštností „české demokracie“ je skutečnost, že Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV), která je podle Richarda Semana produktem politického handlování fakticky zakázala přímo volenému prezidentovi přímý styk s veřejností. „Hlas lidu“ se opět podařilo obejít.

⁹ Podle umístění parlamentní budovy se říkalo, že „je to něco mezi divadlem a muzeem“.

¹⁰ Legislativního oddělení